

УДК 811.134.2

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 10.03.2022 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 14.03.2022 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.96 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2022.41.09>

ЕКВАДОРСЬКИЙ ВАРІАНТ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ: МАЙБУТНІЙ ЧАС ЗАМІСТЬ ІМПЕРАТИВУ

Марія Федорівна Сизько

mashita.syzko@gmail.com

викладач кафедри мов

Інтернаціональний університет Еквадору

110150, м. Лоха, проспект Мануель Агустін Агірре 3550-25 і Теньєнте Максимиляно
Родрігез

аспірант кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Статтю присвячено вивченню особливостей еквадорського варіанту іспанської мови, а саме незвичайному способу формування імперативів за допомогою простого майбутнього часу. Іспанська мова в Еквадорі з самого початку співіснувала з іншими національними мовами корінних народів, зокрема кічва, або кечуа. В результаті їх семантико-прагматичного та синтаксичного зближення еквадорська іспанська набула нових характеристик, що відрізняють її від решти національних варіантів. Одна з таких особливостей – використання простого майбутнього часу в якості наказового способу. Ми визначили, що майбутня форма використовується з метою пом'якшення наказів, прохань та рекомендацій, а також має інші контекстуальні значення, як то віддаленість в часі, перенесення відповідальності, наголошення на важливості. Незвичайним є перенесення структури властивої наказовому способу на імператив, що формується з допомогою майбутнього часу, а саме додавання частки se та займенників прямих додатків після дієслова в майбутньому простому часі.

Ключові слова: еквадорський варіант іспанської мови, імператив, майбутній час, кічва.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Еквадорський варіант іспанської мови: майбутній час замість імперативу (Українською) [Ekvadors'kij variant ispans'koї movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Сизько М. Ф. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

ECUADORIAN VARIANT OF SPANISH: FUTURE TENSE INSTEAD OF IMPERATIVE

Syzko Mariia F.

mashita.syzko@gmail.com

professor of the Language department,
Universidad Internacional del Ecuador

110150, Av. Manuel Agustín Aguirre 350-25 y Teniente Maximiliano Rodríguez, Loja
– Ecuador

Ph.D. student of the Department of Romance Philology

Taras Shevchenko Kyiv National University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
01601, Kyiv, Taras Shevchenko Boulevard, 14

The article is devoted to studying the peculiarities of the Ecuadorian variant of the Spanish language, namely the unusual way of forming imperatives using the simple future tense. From the beginning, the Spanish language in Ecuador coexisted with other national languages of indigenous peoples, particularly Kichwa or Quechua. As a result of their semantic-pragmatic and syntactic convergence, Ecuadorian Spanish acquired new characteristics that distinguish it from the rest of the national variants. One of these features is using the simple future tense as an imperative. We determined that the future form is used to soften orders, requests, and recommendations; at the same time, it also has other contextual meanings, such as remoteness in time, transfer of responsibility, emphasis, and highlighting the importance of the enunciation. It is unusual how the structure characteristic of the imperative mood is transferred to the imperative formed with the help of the future tense, namely the adding of the “se” particle and pronouns of the direct object after the verb in the future simple tense.

Keywords: *Ecuadorian variant of the Spanish language, imperative, future tense, Kichwa.*

Іспанська мова – друга в світі після китайської за кількістю носіїв, вона є офіційною мовою в 22 країнах, що розташовані на 4 континентах. Така територіальна розтяжність мови, а також той факт, що нею розмовляють різні нації (кожна зі своєю особливою історією, культурою, політичною системою, та

сумішшю етнічних груп), спричинило виникнення національних варіантів іспанської.

Загальновідомо, що бум поширення іспанської мови, і не тільки мови, стався в часи колонізації Латинської Америки. Відтоді, Іспанія стала метрополією по відношенню до її колоній, а піренейський варіант іспанської – єдиним правильним по відношенню до периферійної мови Іспанської Америки [6]. Проте, в ХІХ ст. країни Латинської Америки здобули незалежність від Королівства Іспанії, що поставило під загрозу єдність мови. На той час вже існувала Королівська іспанська академія, що мала за мету гарантувати чистоту мови. Щоб протистояти загрозі роз'єднання, почали виникати Академії в країнах Латинської Америки. Ще наприкінці ХХ Луїс Фернандо Лара в своїх працях, зокрема “*Por una redefinición de la lexicografía hispánica*” [6], наголошував на необхідності перенести увагу з єдності та чистоти мови на її національне різноманіття: “Це також не відволіче від найвищої цінності нашої мовної єдності, оскільки це покаже, краще ніж раніше, що дійсно існує єдність мови разом із великою регіональною різноманітністю наших народів” [тут і далі переклад наш].

А вже через декілька років, а саме в 2004 році, Асоціація академії іспанської мови опублікує *La nueva política lingüística panhispánica* [5], де напише: “Функції, які традиційно приписувалися академіям мови, полягали в розробці, розповсюдженні та оновленні трьох великих нормативних кодексів, у яких зосереджена суть і функціонування будь-якої мови і які забезпечують її єдність: правопис, словник і граматики. Ще кілька років тому спосіб досягнення цих цілей базувався на бажанні зберегти «чисту» мову, засновану на мовних звичках невеликої частини її носіїв, мову, не забруднену іноземними словами чи змінену в результаті власної внутрішньої еволюції. У наші дні Академії, належніше та реалістичніше зорієнтовані, поставили собі спільне завдання гарантувати підтримку основної єдності мови, що, зрештою, дозволяє нам говорити про іспаномовну спільноту, що робить єдність мови сумісною з визнанням її внутрішніх різновидів та її еволюції.” Тож наразі існує нова перспектива та новий підхід до осягнення національних варіантів іспанської мови, а також необхідність у їх вивченні.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Еквадорський варіант іспанської мови: майбутній час замість імперативу (Українською) [Ekvadors'kij variant ispans'koї movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Сизько М. Ф. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

Метою цієї статті є описати відмінні особливості наказового способу в еквадорському національному варіанті іспанської мови. **Об'єкт** дослідження – наказовий спосіб в еквадорському національному варіанті. **Предметом** роботи є використання форми майбутнього часу у якості імперативу. **Матеріалом** дослідження є цитати зібрані та записані у побутовому спілкуванні з еквадорцями регіону с'єрра, а саме у місті Лоха.

Наказовий – це один із трьох способів дієслова в іспанській мові, який слугує для вираження наказу, прохання, або поради, його головною функцією є спонукати до дії адресата. Накази можуть даватися прямо, або пом'якшуватися за рахунок синтаксису, лексичних форм, семантичних та прагматичних стратегій. Бріз Гомез [2] описав пом'якшення (*la atenuación*) як прагматичну категорію, що дозволяє зменшити ілокутивну силу мовленнєвих актів, що має за мету спонукати до співпраці мовців.

В еквадорську національному варіанті, поруч з іншими загальноприйнятими формами наказового способу, використовується форма простого майбутнього часу (*futuro simple del modo indicativo*), основною функцією якого є саме пом'якшення імперативу. Таке використання майбутнього було задокументоване на півдні Колумбії та в еквадорській с'єррі (Тоскано Матеус [8], Албор [1], Єспес [9], Ніньо-Мурсія [7], Хабоуд [4]), та в Кочабамбі (Гутьєррес Марроне [3]).

Форма майбутнього часу набула такого незвичного вжитку внаслідок співіснування іспанської мови з іншими мовами корінного населення, зокрема з мовою кічва (*kichwa*) – варіант мови кечуа (*kechua*), що використовується в Еквадорі. Хабоуд в своїй праці “Імперативність та пом'якшення в кастильській мові еквадорських Андів” [4] стверджує, “що ці ослаблені форми не є простими копіями з *kichwa*, але є продуктом більш складних процесів, у яких структурні та семантико-прагматичні характеристики кожної мови зближуються, і що це пов'язано з комунікативними потребами, а не з механічним копіюванням як наслідок недостатнього засвоєння другої мови.”

Важливо також зазначити, що в еквадорському варіанті іспанської дієслово в наказовому способі відмінюється найчастіше у трьох особах: *tú, usted,*

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Ecuadorian Variant of Spanish: Future Tense Instead of Imperative (in Ukrainian) [Ekvadors'kij variant ispan's'koï movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Syzko M. F. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

ustedes, рідше вживається форма на *nostros/as*. Як відомо, форма *vosotros/as* відсутня в латиноамериканських варіантах.

Розглянемо деякі приклади використання майбутнього часу в значенні імперативу і його прагматичні функції.

- 1) *¡Tendrás cuidado! / ¡Tendrá(n) cuidado!* – ця фраза часто використовується при прощанні і виконує функцію побажання. Але вона також може бути попередженням про загрозу, наприклад в ситуації коли мати з сином переходять дорогу: “*Tendrás cuidado, viene carro.*” В іншому контексті ця сама фраза може бути розцінена як докір, наприклад, якщо в автобусі юнак з необачності наступає на ногу пані у віці, та може відповісти йому: “*Por Diós, tendrás cuidado, hijito.*” В останньому важливу роль відіграватиме також інтонація.
- 2) *¡Vendrás(s) pronto! / ¡Vendrán pronto! / ¡Volverá pronto! / ¡Pasarás por aquí!* та інші варіанти з дієсловами руху – ця опція найчастіше використовується як прохання, наприклад, батько дає дозвіл сину, щоб пограти у футбол з друзями: “*-Papá, puedo ir a jugar con los vecinos? - Bueno, pero vendrás pronto, que todavía tienes que hacer tarea para mañana.*” В більш офіційній ситуації, майбутня форма пом’якшує прямий наказ в ієрархічних стосунках, наприклад, начальник в офісі звертається до працівника: “*Por favor, pasará por mi oficina mañana en la mañana, necesitamos hablar de su proyecto.*”
- 3) *¡Limpirás tu cuarto! / ¡Lavarás la ropa! / ¡Terminarás la tarea! / ¡Comerás!* і т.п. – подібно до попереднього пункту, залежно від ситуації, ці імперативи можуть бути розцінені як прохання, або в випадку ієрархічних стосунків, (наприклад, мати і донька) як пом’якшений наказ.
- 4) *¡No te olvidarás! / ¡No se olvidará! ¡No dirás a nadie! / ¡No se podrán nerviosos!* - також використовується негативна форма майбутнього, але на відміну від нормативного наказового способу, ця форма не виражає абсолютної заборони, навпаки, це ввічлива рекомендація, нагадування, або порада. Порівняймо: “*No te olvidarás, mañana tenemos cena en la casa de Emmie.*” і “*No te olvides de lavar el uniforme de cultura física mañana, ya estoy cansada de los reclamos de la maestra.*” В першому прикладі бачимо дружнє нагадування, а в другому – заборону, прямий наказ.

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky]
Еквадорський варіант іспанської мови: майбутній час замість імперативу (Українською) [Ekvadors'kij variant
ispans'koї movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Сизько М. Ф. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

- 5) Використання майбутнього часу замість наказової форми може бути зумовлене віддаленістю в часі дії, яку ми доручаємо співрозмовнику. Порівняймо дві наступні ситуації: “*Escribirás a Martita, estaba preguntando por tí, no sabía si ya te graduaste.*” і “*Escríbele a tu mamá ya, no sabe donde estás, ya quería llamar a la policía.*” Як бачимо, у першому випадку немає негайності в дії, це скоріше прохання або рекомендація на майбутнє. У другому ж випадку неможливо використати форму майбутнього, бо вимагається невідкладність дії, саме це значення досягається за допомогою наказового способу дієслова.
- 6) Цікавим є спостереження, що в еквадорському варіанті іспанської мови використовується майбутня форма зі зворотною часткою *-se*, чи із займенниками прямих додатків. При цьому, вони додаються вкінці дієслова, за аналогією наказового способу. Наприклад, фрази “*Cambiaraste para ir a ver a tu abuela.*”, “*Dirale que no se preocupe, estoy bien.*” використовуються в місті Лоха та в інших містах с’єрри. Поряд з імперативом також використовується наказова форма, але такі вирази звучать більш прямо: “*Cámbiate para ir a ver a tu abuela.*”, “*Dígale que no se preocupe, estoy bien.*” Інший варіант в такій ситуації – використання теперішнього часу, особливо щоб показати, що прохання не є негайним. “*Me llamas cuando tengas tiempo para hablar.*” – імператив на майбутнє; “*Llámame.*” – безпосередньо зараз; “*Llamarásme*” – як ввічливе прохання, рекомендація на майбутнє.
- 7) *¡Disculparás!* VS *¡Disculpa!* – в цьому випадку майбутній час використовується з метою зменшити провину, або зняти відповідальність з мовця. “*Disculparás, había mucho tráfico.*” – я не винний, винні затори. “*Disculpa, me quedé dormido.*” – я визнаю свою провину і щиро вибачаюся.
- 8) *¡Verás!* / *¡Verá!* / *¡Verán!* – це дієслово у його трьох формах майбутнього хоч і схоже на наказ, зазвичай виражає емоційне значення, його функції ближчі до вигуку, ніж до наказу: *¡Verás, deja de molestarme!* = *¡Oye, deja de molestarme!* Для навіть більшого наголошення в неформальних розмовах може використовуватися з додаванням *pero* вкінці: “*-Tranquila, deja de insistirme tanto, voy a ir a la fista y te llevo tu vestido.* – *¡Verás pero!*” В

(Current issues in linguistic semantics [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky])

Ecuadorian Variant of Spanish: Future Tense Instead of Imperative (in Ukrainian) [Ekvadors'kij variant ispan's'koï movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Syzko M. F. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com

цьому випадку другий мовець хоче наголосити на важливості події, на надіях, які покладаються на співрозмовника.

Отже, вивчення національних варіантів іспанської мови є запорукою її становлення як єдиної, але одночасно багатой на різноманіття мови. Однією з особливостей еквадорського національного варіанту є використання форми простого майбутнього часу замість наказового способу. Ця особливість зумовлена близьким співіснуванням іспанської і кітчуа – мови одного з корінних народів Еквадору. Наказовий спосіб зазвичай сприймається носіями як прямий, часто невічливий наказ. Майбутня форма дієслова не заміщає повністю нормований наказовий спосіб, а використовується лише для додаткових значень до імперативу залежно від контексту: пом'якшення, віддаленість у часі, перенесення відповідальності, емпатичність. Особливістю також є використання частки *se* зворотніх дієслів та займенників прямих додатків вкінці дієслова у простому майбутньому часі.

References:

1. Albor, H. «'Da' + gerundio, ¿un quechuisimo? y otras maneras de atenuar los imperativos.» *Hogo Albor*. (1973): 316–318.
2. Briz Gómez, A. *Al hilo del español hablado. Reflexiones sobre pragmática y español coloquial* (Sevilla: Editorial Universidad de Sevilla, 2018), 241.
3. Gutiérrez Marrone, N. «Estudio preliminar de la influencia del quechua en el español estándar de Cochabamba, Bolivia.» *Dialectología hispanoamericana: estudios actuales* (1980): 58–93.
4. Haboud, M., Palacios, A. «Imperatividad y atenuación en el castellano andino ecuatoriano.» *Lengua y Sociedad en el Mundo Hispánico* 37 (2017): 21–54.
5. La nueva política lingüística panhispánica [Електронний ресурс] // ASALE, Real Academia Española. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.rae.es/la-institucion/politica-panhispanica>.
6. Lara, L. F. «Por una redefinición de la lexicografía hispánica.» *Nueva Revista de Filología Hispánica* 44 (1996): 345–364, <https://www.jstor.org/stable/40299438>
7. Niño-Murcia, M. *Construcciones verbales del español andino: interacción quechua-española en la frontera colombo-ecuatorial* (University of Michigan, 1988).
8. Toscano, Mateus. H. «El español en el Ecuador.» *Revista de Filología Española, anejo LXI* (1953), <https://doi.org/10.24201/nrfh.v9i4.1304>.
9. Yépez, L. M. *Empleo del Futuro de Indicativo como Imperativo en el Español de Quito* (Mariana – Quito, 1984).

(Актуальні питання лінгвістичної семантики [Aktual'ni pytannja lingvistychnoi' semantyky]
Еквадорський варіант іспанської мови: майбутній час замість імперативу (Українською) [Ekvadors'kij variant
ispans'koї movi: majbutnij chas zamist' imperativu]

© Сизько М. Ф. [Siz'ko M. F.], mashita.syzko@gmail.com